

Desplegament solar i eòlic m

■ El pla del govern preveu multiplicar per catorze la potència instal·lada avui al territori

■ La Catalunya central acollirà la major potència solar, i l'eòlica es concentra al sud i a ponent

Xavier Miró

Barcelona

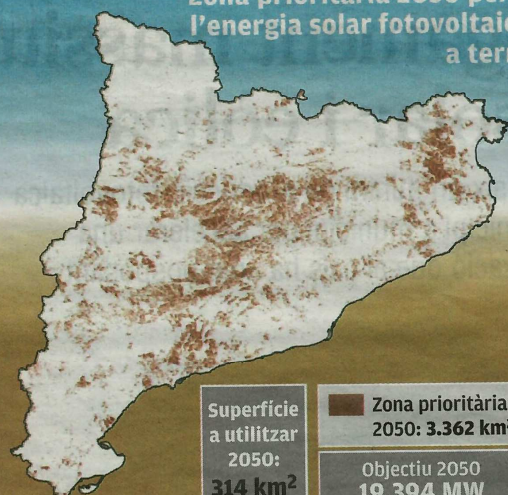
Amb dades del 2024, a Catalunya hi ha instal·lats 3.069,5 MW de potència eòlica i fotovoltaica. Però el pla territorial per a la implantació de renovables (Pla-ter) del govern de Salvador Illa preveu arribar als 42.580 MW el 2050. Això vol dir que avui només hi ha instal·lat un 7,2% de la potència elèctrica solar i eòlica que calcula que necessitem, una potència que cal multiplicar gairebé per catorze en 25 anys. Es tracta d'un desplegament massiu pel territori que no s'ha generalitzat per oposició de les comarques afectades, en vista de la qual els governs han posat el fre o han refet estratègies. Avui, no només el govern i el sector de les renovables sostenen que no hi ha altra alternativa si es vol descarbonitzar totalment el país. També experts en ciències ambientals, energia i economia ho defensen públicament. Per primer cop, també, el govern ha elaborat un pla de desplegament que afecta tots els municipis, si bé continua prioritzant determinades zones. Fa un quart de segle del primer mapa eòlic i s'ha avançat molt poc.

L'any 2000, a Catalunya només hi havia els parets eòlics taragonins del Baix Ebre, Truacafort i les Colladetes, de 60 MW. Per tal d'accelerar la instal·lació, el govern de Jordi Pujol presentava un mapa i un decret elaborats pels departaments d'Indústria i Medi Ambient, en mans respectivament dels consellers Antoni Subirà i Felip Puig. Es volia arribar, en una dècada, als 1000-1.500 MW instal·lats, però, de fet, han calgut dues dècades i mitja per arribar als 1.406 MW eòlics existents fins al 2024 (si bé s'arriba als 5.018 MW junt amb solar i hidroelèctrica). El model donava camp per córrer ampli als pro-

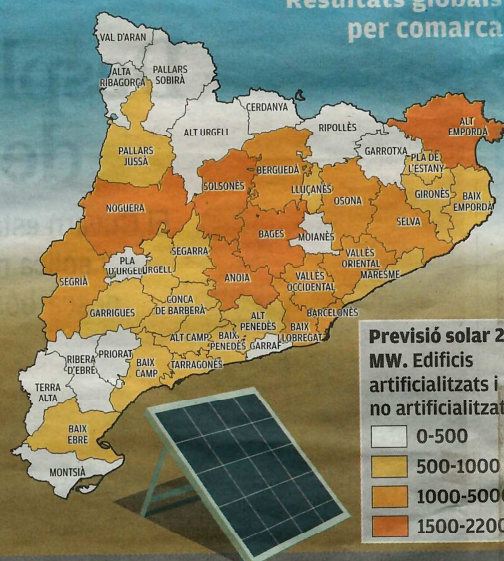
Zones prioritàries per al desplegament

Energia solar fotovoltaica

Zona prioritària 2050 per a l'energia solar fotovoltaica a terra

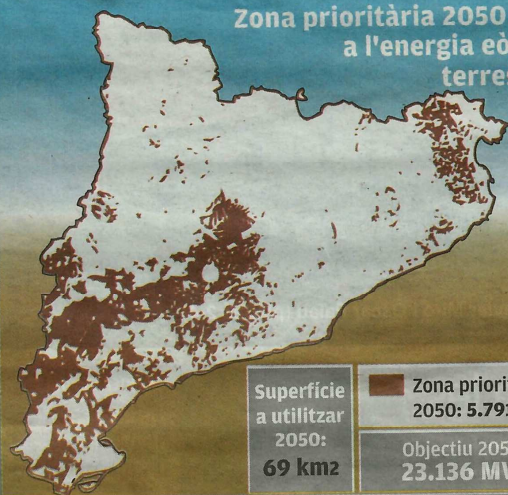

Resultats globals per comarca

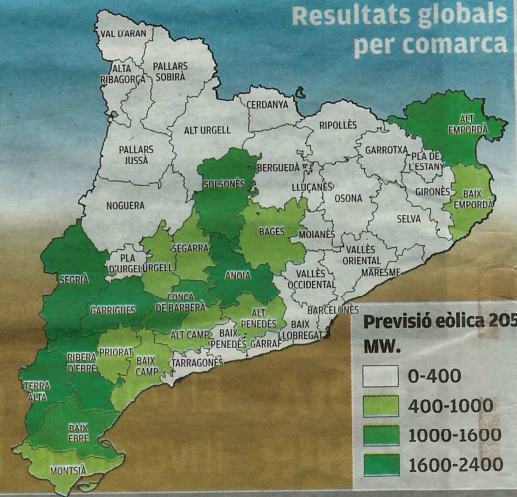

Energia eòlica terrestre

Zona prioritària 2050 per a l'energia eòlica terrestre

Resultats globals per comarca

motors, tenint en compte que només s'exigia una declaració d'impacte ambiental (DIA) als projectes que se situaven en zona d'implantació condicionada i es permetia aixecar molins fins i tot als espais naturals del PEIN de més de 1000 ha. De fet, amb el vistiplau inicial del govern Pujol es va intentar aixecar una central eòlica a la serra del Montsant, avui parc natu-

ral, una central que no es va fer per l'oposició al Priorat.

Una dècada després, el mapa eòlic del govern Montilla establia unes zones de desenvolupament prioritàries (ZDP) i n'excloïa la resta. Era el govern qui convocava els concursos públics per adjudicar els projectes en aquestes zones, que només incloïen 37 municipis de l'Alt Empordà, la Segarra, la Conca de

Barberà, l'Alt Penedès, l'Alt Camp, la Ribera d'Ebre, el Baix Camp, el Segrià, la Terra Alta i l'Anoia i havien de sumar una potència de 769 MW. Un contenciós presentat des de l'Alt Empordà va fer que el TSJC suspengués cautelament la implantació, i en la revisió del mapa, el 2012, un cop més, les comarques gironines s'estalviaven acollir parets eòlics. La mo-

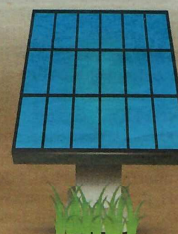
dificació de diverses normatives estatals per la crisi financera causada per l'esfondrament immobiliari del 2008 va frenar durant una dècada el desplegament. El 2019, el govern de Quim Torra, amb la consellera Àngels Chacón al capdavant d'Empresa i Coneixement, eliminava per decret les ZDP i el concurs públic de la Generalitat, tornava a obrir molt més

municipi a municipi

t dels parcs solars i eòlics terrestres

MW per comarques en energia solar fotovoltaica (sòls rústic, urbà i edificis)

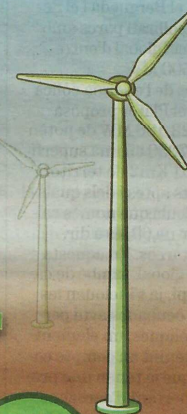
Comarca	Sòls no artificialitzats	Sòls artificialitzats	Edificis	Total fotovoltaica	Comarca	Sòls no artificialitzats	Sòls artificialitzats	Edificis	Total fotovoltaica
Alt Camp	764,9	36,8	162,2	963,9	Moianès	210,0	7,5	47,2	264,8
Alt Empordà	1.000,1	120,2	406,0	1.526,4	Montsià	189,0	58,4	194,9	442,4
Alt Penedès	218,3	68,4	269,3	556,0	Noguera	1.502,7	308,9	230,9	2.042,5
Alt Urgell	268,8	110,6	75,0	454,4	Osona	638,6	85,4	385,0	1.109,0
Alta Ribagorça	14,4	1,5	13,1	29,0	Pallars Jussà	518,5	134,5	69,4	722,4
Anoia	1.329,2	63,1	265,8	1.658,0	Pallars Sobirà	20,1	10,5	34,5	65,1
Bages	1.261,8	53,8	368,4	1.684,0	Pla de l'Estany	522,1	13,6	95,1	630,8
Baix Camp	450,3	101,0	351,9	903,2	Pla d'Urgell	223,3	51,4	156,7	431,3
Baix Ebre	167,5	87,9	254,3	509,7	Priorat	74,5	18,0	37,6	130,1
Baix Empordà	380,7	37,6	365,8	784,0	Ribera d'Ebre	247,4	55,7	83,8	386,8
Baix Llobregat	87,3	126,4	876,1	1.089,8	Ripollès	86,7	5,7	72,1	164,6
Baix Penedès	238,1	47,9	229,5	515,5	Segarra	580,9	18,6	107,4	706,9
Barcelonès	0,7	48,2	1.054,5	1.103,4	Segrià	731,6	185,3	498,9	1.415,9
Berguedà	1.122,7	59,3	119,2	1.301,2	Selva	613,6	117,1	370,8	1.101,4
Cerdanya	137,3	9,3	70,9	217,5	Solsonès	1.616,1	57,3	79,8	1.753,2
Conca de Barberà	794,6	20,9	86,2	901,7	Tarragonès	471,0	93,3	380,1	944,4
Garraf	40,3	30,3	190,1	260,7	Terra Alta	143,5	9,9	58,3	211,7
Garrigues	644,0	88,3	113,5	845,8	Urgell	480,0	54,5	153,5	688,0
Garrotxa	199,8	14,2	156,8	370,7	Val d'Aran	2,1	2,7	27,6	32,4
Gironès	353,7	41,2	297,6	692,5	Vallès Occidental	166,4	91,4	1.090,8	1.348,6
Lluçanès	493,3	2,6	32,1	528,0	Vallès Oriental	296,9	75,7	698,3	1.070,8
Maresme	91,3	49,7	513,6	654,6	Total general	19.394	2.675	11.144	33.213

MW per comarques en energia eòlica terrestre

Comarca	MW
Alt Camp	747,8
Alt Empordà	1.400,0
Alt Penedès	651,8
Alt Urgell	113,4
Alta Ribagorça	6,4
Anoia	1.681,5
Bages	568,0
Baix Camp	677,7
Baix Ebre	1.261,9
Baix Empordà	568,7
Baix Llobregat	56,2
Baix Penedès	155,6
Barcelonès	0,5
Berguedà	3,9
Cerdanya	1,5
Conca de Barberà	1.303,7
Garraf	17,2
Garrigues	2.213,7
Garrotxa	5,8
Gironès	237,7
Lluçanès	0,1
Maresme	60,3

Comarca	MW
Moianès	16,7
Montsià	888,9
Noguera	329,2
Osona	48,4
Pallars Jussà	48,8
Pallars Sobirà	53,3
Pla de l'Estany	103,5
Pla d'Urgell	171,9
Priorat	567,5
Ribera d'Ebre	1.745,8
Ripollès	86,8
Segarra	894,9
Segrià	2.373,2
Selva	246,5
Solsonès	1.068,6
Tarragonès	180,9
Terra Alta	1.792,6
Urgell	732,2
Val d'Aran	0,8
Vallès Occidental	37,6
Vallès Oriental	14,5

Total Catalunya
23.136

territori a les empreses i establia una procediment de tramitació àgil.

Però, dos anys després, el govern de Pere Aragonès, amb la consellera Teresa Jordà al capdavant d'Acció Climàtica, modificava el decret liberalitzador i introduïa requisits que prioritzaven les centrals petites de fins a 5 MW, l'autococonsum i el consens territorial. Els grans

projectes eòlics i fotovoltaics havien d'acreditar l'acord del 50% dels propietaris dels terrenys afectats i oferir un 20% de participació local. També obria el desplegament als sòls urbanitzables, prioritzava les cobertes dels edificis i introduïa criteris de protecció del sòl agrícola basats en la llei d'espais agraris.

El Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya denunciava

en un informe, el 2022, que el país no assoliria l'objectiu de descarbonització el 2050 si no multiplicava per vint la implantació de parcs fotovoltaics i eòlics. Tenint en compte que situava el límit de producció eòlica del país en 20.000 MW, prioritzava la fotovoltaica i defensava ocupar el 2,5% del territori per fer-ho possible. Els enginyers industrials asseguraven

que, amb petites centrals, no més es garantiria el 20-25% del consum i no el subministrament renovable a la indústria i el transport, que sumen el 75% del consum energètic.

El pla territorial sectorial per a la implantació de les energies renovables (Palter) del govern de Salvador Illa preveu un desplegament massiu tenint en compte que l'objectiu és assolir

els 15.384 MW en cinc anys (2030) i els 61.861 MW l'any 2050. Un desplegament que es fa amb un model totalment diferent, perquè s'estableixen uns mínims de producció fotovoltaica i eòlica municipi a municipi, que podran decidir en quins terrenys la instal·len. Però es defineixen unes zones prioritàries i es preveuen passadissos per a les línies d'alta tensió perquè, fi-

nalment, els ajuntaments puguin adaptar la seva normativa urbanística al mapa final. El desplegament arreu del territori es justifica amb l'argument que als edificis i sòls urbanitzables només es podran instal·lar 14.000 MW dels 62.000 de la futura demanda energètica de Catalunya, que es considera que es multiplicarà per 2,3 fins al 2050 encara que es redueixi un 30% el consum –això és així perquè la descarbonització implica que no només se substitueix la generació elèctrica actual nuclear i gasista, sinó que s'electrifica la indústria i el transport que avui funcionen amb petroli i derivats i representen la majoria de consum energètic del país. El resultat és que la potència que s'haurà d'instal·lar en renovables en terrenys rústics (forestals, matollars, pastures i agrícoles) serà de 48.000 MW, ocupant un 1,2% de la superfície del país.

Catalunya central, fotovoltaica

Per assolir els 19.394 MW de potència fotovoltaica fins al 2050, s'ocuparan amb plaques solars 314 Km², és a dir, 31.400 hectàrees de terreny rústic, que es triaran entre una superfície prioritària de 3.362 Km² –el país té una superfície de 32.104 Km². Les comarques que acolliran més parcs solars (1.500-2.200 MW) seran l'Alt Empordà, el Bages, el Solsonès, l'Anoia i la Noguera, seguits de la Selva, Osona, el Vallès, el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Berguedà i el Segrià, que acolliran parcs amb una potència global d'entre 1.000 i 1.500 MW.

En el cas de l'energia eòlica terrestre, el Plater proposa instal·lar 23.136 MW de potència fins al 2050 en una superfície de 5.791 Km² de territori considerats aptes i dels quals el govern calcula que només caldrà ocupar-ne 69, és a dir, 6.900 hectàrees. En aquesta superfície global, també de cada municipi, ja s'inclouen les hectàrees ocupades avui per centrals eòliques, un element rellevant tenint en compte comarques que ja tenen una presència important d'aerogeneradors com ara l'Anoia, la Conca de Barberà i la Terra Alta. Precisament a l'Anoia se li assigna un major potencial d'instal·lació eòlica d'entre 1.600 i 2.400 MW junt amb les Garrigues, el Segrià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

Parcs eòlics amb una potència global d'entre 1.000 i 1.600 MW es preveuen a l'Alt Empordà, la Conca de Barberà, el Solsonès i el Baix Ebre. Una potència instal·lada d'entre 400 i 1.000 MW es projecta al Baix Empordà, el Bages, la Segarra, el Pla d'Urgell, l'Alt Penedès, l'Alt Camp, el Baix Camp, el Priorat i el Montsià. La resta estan per sota dels 400 MW. ■

Vetllant armes per fer al·legacions

■ Ajuntaments i col·lectius diversos es preparen per presentar esmenes al Plater

■ El poc marge fins ara i que romanguin els greuges, les preocupacions

■ També hi ha dubtes sobre com afectarà el pla els ordenaments municipals

Òscar Palau i Just
BARCELONA

En espera que en breu s'obri el període d'informació pública del Pla territorial sectorial per a la generació elèctrica eòlica i fotovoltaica (Plater), ajuntaments i col·lectius diversos, alguns de molt queixosos amb els documents que han anat veient fins ara i la manera com s'han tramitat, ja vetllen les armes i preparen la munició per presentar-hi al·legacions, que tot fa pensar que cauran en allau. I és que durant quatre mesos, des del 19 de novembre al Bages fins al 20 de març al Maresme, el Departament de Territori, a través de l'Institut Català de l'Energia (ICE), ha anat fent presentacions comarcals preliminars per explicar l'esborrany del pla, unes reunions que han servit per aclarir dubtes i avançar escenaris, però que han deixat també molts interrogants i inquietuds.

En una concorreguda taula rodona telemàtica, organitzada al gener per la Xarxa per a una Transició Energètica Justa, ja es van alçar veus que fan pensar que no serà gens fàcil assolir un mínim consens arreu del territori. "En les primeres projeccions per al nou Plater, es comença a insinuar que es continua amb el mateix desequilibri", etzibava, ras i curt, l'exdiputat de la CUP i professor de geografia de la URV Sergi Saladié, que lamentava que no s'hagin fixat criteris de solidaritat territorial, que les oficines de transició energètica comarcals, que havien de servir per canalitzar els criteris locals per elaborar-lo, no hagin fet aquesta feina i que tampoc s'hagi tingut en compte la que ja havien fet més d'un centenar d'ajuntaments en els seus ordenaments els últims anys. Igualment, criticava que caldria haver decretat la suspensió de llicències mentre dura la tramitació i que les renovables s'estan implantant igualment, en paral·lel, a través del planejament urbanístic. Saladié també assegura que el nou pla ja neix desfasat, perquè es basa en el Proencat, una estimació de l'evolució de la demanda elèctrica a Catalunya que es va fer el 2017 i que avui ja està "caducada", ja que segons ell se situa molt per sobre de les xifres reals de demanda actual. A més, afirmava que el model d'implantació podria ser "radicalment diferent", per basar-se en comunitats energètiques locals i no en grans empreses, i lamentava que s'està "menysvalorant" el potencial

La instal·lació de més parcs eòlics –aquest, a la Conca de Barberà– i solars serà motiu de debat al Plater ■ Ò.P.J.

La CUP de Girona presenta un estudi propi

Tot avançant-se a l'imminent exposició pública del Plater, el grup de la CUP a la Diputació de Girona va presentar, fa unes setmanes, un estudi sobre espais alternatius per a la implantació d'energia solar fotovoltaica a les comarques gironines, un document encarregat a l'empresa Oicos i pensat per ajudar els municipis, tant si hi governa el grup com si no, a preparar les al·legacions. "Els municipis petits tenen pocs tècnics, i els consells comarcals i la Diputació tampoc hi arriben", apunten fonts consultades, per a qui el document no vol ser una crítica formal al Plater, si bé els preocupa que fins ara s'ha fet "de dalt cap baix", i sense gairebé participació directa dels alcaldes i menys de la ciutadania, a banda que hi ha certa "desinformació" sobre com al·legar.

La CUP, que també denuncia el model energètic "oligopolitzat" i que no hi ha visió de país en la definició de les xarxes d'evacuació, és conscient que només amb els anomenats "espais antropitzats" –els més degradats per l'acció humana– no n'hi ha prou per cobrir tota la potència a què cal arribar, però reclama

"començar per aquí" –pèrgoles en aparcaments de polígons, abocadors clausurats, antics peatges i mitjanes de l'AP-7...– abans de fixar-se en altres terrenys. A més, introdueix dos vessants que troba poc estudiats fins ara: l'agrovoltaica –tot i que hi ha un pla pilot de la Generalitat– i la solar flotant. En el primer cas, són plaques que es poden orientar en funció del sol i les necessitats de radiació del conreu de sota i que es podrien instal·lar en camps de pèrgoles i pomeres, i fins i tot a l'horta i algunes vinyes. "Amb subvencions i ajuts als pagesos, seria una opció. A l'Estat francès s'ha fet", asseguren els impulsors. El segon cas són plaques en pantans, en aquest cas Darnius-Boadella, i basses artificials i de rec. "La instal·lació és un pèl més cara, però molt més rendible, perquè l'aigua refrigera les plaques i fa que produeixin més", expliquen. L'estudi identifica fins a 5.145 ha que podrien acollir parcs solars, totes en espais alternatius, que cobririen fins a un 71% de la demanda actual. La CUP no descarta estendre estudis similars a altres àrees o instar la Generalitat a impulsar-ne de propis.

dels espais ja alterats. "El Plater ja no arrenca bé", resumeix.

"La Generalitat no ha respectat regles del procediment i no ha fet participació al municipi de manera plena", denunciava, al seu torn, l'advocada aragonesa Dòrinda Aventin, que informava que això és denunciablable amb un contenciós administratiu al TSJC per part d'ajuntaments,

però també d'entitats i particulars. En aquest sentit, constata que el Plater "xoca" amb l'autonomia municipal que consagren diverses sentències, fins i tot del TC, i que, per tant, incompleix la legalitat procedimental, a més que "constreny" el desenvolupament urbanístic local. "Per mi no és legal i entraria en el debat de competències", sentenciava,

tot lamentant alhora que el pla "imposa un model de sacrifici d'uns territoris en benefici d'uns altres". Aventin, a més, advertia que la xarxa de Red Eléctrica Española (REE) "no aguanta" el bolcat del 100% de la renovable prevista, i acabava per lamentar que sovint els alcaldes defensen més l'interès del partit que el del municipi, fet que "minva l'autonomia municipal de manera inversa".

Acció conjunta a l'Anoia

No seria el cas de Francesc Ferrer, alcalde d'Argençola, que s'inscriu en un grup de batlles de l'Anoia, de diversos partits, que s'han organitzat per defensar conjuntament els seus interessos i han contractat un únic tècnic que els ajuda a preparar les al·legacions. Ferrer es queixava que els van fer la presentació preliminar al desembre sense explicar amb quins criteris s'havien fet els càlculs, les fórmules i les ponderacions que incorpora el pla per assignar megawatts fotovoltaics i eòlics a cada comarca. A més, plantejava altres qüestions. "Com queden les modificacions del POU i les normes subsidiàries que s'estan tramitant?", es preguntava. I rematava: "Ens asseguren que amb les al·legacions tot just ajustaran una mica les zones aptes, però que ens obliguem de canviar les assignacions de MW." "El Plater és un pla urbanístic de l'energia sense un pla energètic previ, que ens lliga i ens aboca a una situació de sacrifici salvatge. I no ens el podem permetre", conclouia. ■